

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ У ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ХНЕУ ІМ. С.КУЗНЕЦЯ ДО РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ

Маракушин А. І., к.фіз.вих., доцент, Чередніченко А. В.

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Анотація. В роботі автори пропонують вирішити актуальне наукове питання сьогодення, а саме, формування мотивації студентів до рухової активності. Було визначено та проаналізовано сучасні підходи, щодо формування мотивації у студентів до рухової активності; розроблено та обґрунтовано програму проведення змагань з національних видів спорту для вирішення визначеної проблеми. Визначено, що більшість авторів пропонують інновації стосовно змісту, педагогічних умов, а також засобів навчання для мотивування студентської молоді до рухової активності. Доведено, що розроблена інноваційна програма проведення змагань з національних видів спорту серед іноземних громадян враховує всі сигнально-значущі компоненти попереднього етносередовища.

Ключові слова: мотивація, студенти, спорт, гра, активність.

Вступ. Аналіз сучасних психолого-педагогічних досліджень свідчить про те, що формування позитивної мотивації до навчання – це одна з найгостріших проблем вищої школи. Загальновідомо, що будь-яка діяльність проходить більш ефективно, коли вона більш мотивована [2].

У працях таких авторів як С. В. Романчук (2006), М. А. Конкіна (2008), Е. Н. Коноплева (2008), Е. М. Анохін (2003) та ін. розглядається впровадження інноваційних засобів навчання студентів. Автори М. А. Конкіна (2008); А. А. Ільїн, К. А. Марченко, Л. В. Капилевич, К. В. Давлетьярова (2012); А. Н. Козулько (2017) в своїх дослідженнях пропонують впровадження нових форм занять руховою активністю. Є. А. Захаріна (2008); Т. Л. Бойцова,

О. Л. Жукова (2010); Т. М. Міхєєва, Г. Б. Холодова (2014) та інші пропонують інновації стосовно змісту навчання студентів. Педагогічні умови, за яких буде підвищено ефективність навчального процесу студентів з фізичного виховання, визначають автори В. В. Назимок (2012), О. А. Тарасова (2009), В. А. Гружєвський (2014), В. С. Пономаренко (2010). Вчені А. Н. Туренков, Л. Н. Скотникова (2013) в своїх дослідженнях розглядають можливість впровадження нових методик в навчання студентів.

Проте в наявній науковій літературі ми не знайшли відображення інновацій щодо формування мотивації у студентів поліетнічних груп засобами спортивних та рухливих ігор попереднього етносередовища.

Вченими встановлено, що належність до певного етносу обумовлює індивідуальний, характерний тільки для представників даної нації набір етнічних диспозицій (особистісна мотивація, поведінка, менталітет, ставлення в тому числі і до видів рухової активності).

Вважаючи те, що студентів зазначеної групи в ХНЕУ ім. С. Кузнеця близько 22% від загальної кількості студентів, необхідно зазначити, що це досить велика частина. Таким чином, ми вважаємо цю проблему актуальною і такою, що потребує подальшого наукового дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана за напрямом дослідження «Формування мотивації до рухової активності, здорового способу життя в системі фізичного виховання дітей та молоді» паспорта спеціальності 24.00.02.

Мета дослідження: розробити та обґрунтувати програму проведення змагань з національних видів спорту для формування у іноземних студентів мотивації до рухової активності.

Завдання дослідження:

1. Визначити та проаналізувати сучасні підходи щодо формування мотивації у студентів до рухової активності.
2. Обґрунтувати доцільність впровадження та визначити зміст національних

видів спорту певних країн.

3. Розробити та обґрунтувати програму національних видів спорту для іноземних студентів.

Матеріал і методи дослідження.

1. Теоретичний аналіз, узагальнення та реферування даних науково-методичної літератури, документальних матеріалів та інформації з мережі Internet, який застосовувався з метою визначення актуальності, мети та завдань дослідження. За допомогою цього методу були розглянуті існуючі дані, погляди, підходи до формування мотивації студентів в процесі їх фізичного виховання, організації процесу фізичного виховання студентів; нормативні документи, що регламентують процес фізичного виховання в ВНЗ; виявлені найбільш актуальні питання. Особливу увагу, в процесі аналізу та узагальнення даних науково - методичної літератури, приділялося вивченню питань формування мотивації іноземних студентів до занять фізичним вихованням та спортом в умовах навчання в ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

2. Опитування, яке проводилося у формі круглого столу. У ході опитування з'ясовувались правила національних видів спорту, методика їх проведення, контингент, матеріальні ресурси та значення цих ігор для даної категорії студентів.

Результати дослідження та їх обговорення. Спираючись на результати дослідження щодо компонентів навчання, а саме: засобів, форм, методів, принципів, змісту, педагогічних умов та методики навчання, можна зазначити, що більшість авторів пропонують інновації стосовно змісту, педагогічних умов, а також засобів навчання для мотивування студентської молоді до рухової активності.

Для аналізу кількісного контингенту іноземних студентів за країнами у ХНЕУ ім. С. Кузнеця ми використали дані, що були оприлюднені деканом факультету підготовки іноземних громадян на вченій раді університету (табл.1).

Аналізуючи дані, наведені в таблиці, слід зауважити, що більше студентів

прибуло з країн Азії, а також Африки. Враховуючи результати досліджень, ми вважаємо необхідним розробку та впровадження авторської програми формування мотивації до рухової активності у студентів поліетнічних груп ХНЕУ ім. С. Кузнеця засобами спортивних та рухливих ігор попереднього етносередовища; визначення змісту національних видів спорту певних країн.

Таблиця 1

**Структура загального контингенту іноземних студентів в
ХНЕУ ім. С.Кузнеця за країнами**

№ з/п	Країна	Кількість студентів
1	Азербайджан	700
2	Туркменістан	485
3	Узбекистан	113
4	В'єтнам	43
5	Марокко	31
6	Конго	30
7	Нігерія	24
8	Інші країни	112

Етнічні потреби, особливості, обумовлені регіоном проживання, сприяють формуванню у студентів потреби до фізичного виховання, що ґрунтується на толерантності в особистісно-орієнтованому навчанні. Своєчасне і правильне виявлення етнічних особливостей формування мотиваційних цінностей до значущості засобів фізичної культури дозволяє скоординувати процес вдосконалення потенційних як інтелектуальних, так і фізичних можливостей молоді [1].

Автор [3] вважає, що програма з фізичного виховання для іноземних студентів повинна носити інноваційний, пристосувальний характер та враховувати всі сигнально значущі компоненти попереднього етносередовища, відповідно яким здійснювався вплив певних фізичних вправ, національних

рухливих ігор, тобто рухова активність повинна будуватись на принципах сенсорної конвергенції.

Народно-національні рухливі ігри і фізичні вправи, які уособлюють засоби, що відображають особливості народної культури перетворилися в одну з дієвих форм підготовки молодого покоління до життя [5].

Як можна бачити, до цього плану (табл. 2) включені заходи, що містять засоби формування мотивації до рухової активності іноземних студентів, які не враховують попереднє етносередовище. У той же час ми розробили програму проведення змагань серед іноземних громадян з урахуванням національних спортивних традицій, що на нашу думку, буде сприяти вирішенню зазначеної проблеми саме для цього контингенту. До неї увійшли національні види спорту найбільш представленого контингенту країн (табл. 3).

Таблиця 2

**План проведення заходів з міжнародної діяльності в
ХНЕУ ім. С. Кузнеця кафедрою ФВтаС**

№ з/п	Назва заходу	Термін проведення	Співорганізатори
1	Турнір з футзалу ХНЕУ ім. С. Кузнеця серед іноземних студентів INTERNATIONAL CUP	грудень	ППОС*
2	Турнір з гандболу серед іноземних студентів	лютий	ППОС
3	Спортивне свято з іноземними студентами, які навчаються на курсах мовної підготовки	березень	Деканат іноземних студентів

Примітка* ППОС — первинна профспілкова організація студентів

Національні види спорту історично склалися в етнічній групі населення у формі змагальної діяльності, які мають соціально-культурну направленість, самобутні правила і способи їх організації та проведення, мають свій розвиток у рамках одного суб'єкта (територіального регіону і нації) [4, 6, 7].

Інноваційна програма проведення змагань з національних видів спорту

Захід	Кількість годин	Форма	Методи	Термін проведення	Місце проведення	Відповідальні
Семінарське заняття з правил змагань	2	навчальне заняття	навчання	квітень	аудиторний фонд університету	НПС кафедри ФВтаС*
Урочисте відкриття змагань	2	спортивне свято	виховання	квітень	спортивна зала L-корпусу	заст. декана факультету, зав.кафедрою ФВтаС, НПС кафедри
Нарди	4	спортивне змагання	навчання, виховання, розвитку	квітень	шахово-шашковий клуб "ІНЖЕК-ТУРА"	НПС кафедри ФВтаС
Боротьба на поясах	4	спортивне змагання	навчання, виховання, розвитку	квітень	спортивна зала L-корпусу	НПС кафедри ФВтаС
Такрав та Кім-ке	8	спортивне змагання	навчання, виховання, розвитку	квітень	спортивна зала Головного корпусу	НПС кафедри ФВтаС
Національна боротьба Сенегалу	4	спортивне змагання	навчання, виховання, розвитку	травень	спортивна зала L-корпусу	НПС кафедри ФВтаС
Абула та Дамбі	8	спортивне змагання	навчання, виховання, розвитку	травень	спортивна зала головного корпусу	НПС кафедри ФВтаС
Нзанго	4	спортивне змагання	навчання, виховання, розвитку	травень	спортивна зала L-корпусу	НПС кафедри ФВтаС
Крикет	4	спортивне змагання	навчання, виховання, розвитку	травень	спортивна площадка ФОК	НПС кафедри ФВтаС
Урочисте закриття змагань	2	спортивне свято	виховання	травень	спортивна зала L-корпусу	заст. декана факультету, зав. кафедрою ФВтаС, НПС кафедри

Примітка *НПС кафедри ФВтаС - науково-педагогічний склад кафедри фізичного виховання та спорту

Висновки. Спираючись на вищезазначене, ми вважаємо за необхідне експериментальне впровадження авторської програми в фізичне виховання іноземних студентів, яка враховує сигнально-значущі компоненти попереднього етносередовища та буде сприяти вирішенню проблеми мотивації до рухової активності.

Перспективи подальших досліджень. У подальшому планується експериментально перевірити ефективність запропонованої програми.

Список використаної літератури

1. Бардамов Г. Б. Управление индивидуализацией подготовки спортсменов-борцов вольного стиля. Теория и практика физической культуры. 2008. №3. С. 52–54.
2. Біліченко О. Особливості мотивації до занять з фізичного виховання у студентів. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2011. № 5. С. 3–5.
3. Гружевський В. О. Целесообразность использования инновационных технологий в формировании личностно-ориентированной мотивации студентов к физическому воспитанию. Педагогика, психология и медико-биологические проблемы физического воспитания и спорта. 2014. № 3. С. 28–30.
4. Закон Республики Казахстан от 2 декабря 1999 г., статья 1, п.41 № 490-І «О физической культуре и спорте» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://online.zakon.kz/document/?doc_id=1015814
5. Мерквиладзе Г. Н. Грузинские подвижные игры. Тбилиси, 1921. 122 с.
6. Федеральный закон от 4 декабря 2007 г., статья 2, п.6 № 329-ФЗ «О физической культуре и спорте в Российской Федерации»[Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_73038
7. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів: підручник. Частина 1. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. 272 с.